

Tituska

Rosul Pawlus Tituska yazoqan məktup •••

Salam

¹ Hudaning tallioqanliriqqa amanət bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli kilip təyinlängən, Hudaning quli bolqan mənki Pawlustin sanga salam — □

² (bu etiqad wə həkikət mənggülük həyatqa baqlanoqan ümidni elip kelidu; bu mənggülük həyatni mutlək yaloqan eytmaydioqan Huda həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila wədə qilqanidi; ■

³ lekin *həzir* wədisining waqti kelip Qutkuzoquqimiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmri bilən manga tapxuroqan jakar arkilik axkarilidi) ■

⁴ — ortaq etiqadimizda əz oqlum bolqan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz

□ **1:1** «Hudaning tallioqanliriqqa amanət bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün...» — bu səz bolsa: (1) Hudaning Əzi tallioqan həlkigə tapxuroqan əzgərməs etiqadqa muwapik, Hudaning uningda bolqan məqsiti üqün; (2) Hudaning tallioqanlirini muxu etiqadqa erixtürüx üqün; (3) Hudaning tallioqanlirining etiqadini aloqa sürüx üqün degən üq mənini əz iqigə elixi mumkin. ■ **1:2** Qəl. 23:19; Rim. 16:25; Əf. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 2Tim. 2:13; 1Pet. 1:20. ■ **1:3** Ros. 20:24; 2Kor. 2:12; 7:14; 8:6,16; Gal. 1:1; 2:3.

Məsih Əysadin sanga mehİR-xərkət wə hatirjəmlik boləyay! □ ■

Titusning Kret arilidiki hizmiti

⁵ Seni Kret arilida kalduruxtiki səwəb, orundilip bolmioğan ixlarni bir tərəp kİlixing üqün wə hər xəhərdə sanga tapilioqinimdək jamaətkə aqsakallarni təyinlixing üqün idi. ■

⁶ Aqsakallıqka təyinlinidioğan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallıq, pərzəntliri bolsa etikad kİloquci boluxi wə ixlirida xallaklık kİlidioğan yaki *ata-anisioğa* boysunmaydioğan əyibliri bolmioğan boluxi kerək. □ ■

⁷ Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning *ailisigə* oqjidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtaq əməs, terikkək əməs, hərək-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi

□ **1:4 «ortaq etikadimizda öz oqlum bolioğan Tituska...»** — bu ibarə xübhısiz xuni kərsitiduki, Titus hux həwərnı əslidə Pawlustin anglioğan wə xundakla uningə ixinip həyatka erixkənidi. Xuning bilən (Pawlus baxka yərlərdə kəp eytkinidək) rəhiy jəhəttin Titusni hux həwər arkilik «tuqdi» wə uningə rəhiy jəhəttin atidək boldi. ■ **1:4** Əf. 1:2; Kol. 1:2; 2Tim. 1:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:5** 2Tim. 2:2. □ **1:6 «Aqsakallıqka təyinlinidioğan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallıq... boluxi kerək»** — «bir ayallıq» yaki «bir ayalning eri», bəlkim «öz ayalioğa sadıq» degən mənıdə. Bu toqruluk «Timotiyə (1)»diki «koxumqə səz»imizni kərüng. **«pərzəntliri bolsa etikad kİloquci boluxi ... kerək»** — yaki, «pərzəntliri bolsa sadıq boluxi... kerək». ■ **1:6** 1Tim. 3:2.

əməs, □ ■

⁸ bəlki mehmandost, sahawətlik, yaxhilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə özini tutuwaloqan boluxi lazim. □ ■

⁹ U yənə saqlam təlim bilən rioqbat-təsəlli berix üqün wə qarxi qıkkuqilaroqa rəddiyə berix üqün, tapxuruloqan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. □

¹⁰ Qünki hazır bimənə səz kilidioqan, kixilərnin kənglini owlap ezitkuluk kilidioqan, öz bex-imqilik kilidioqan kəpligən kixilər bar, bolupmu

□ **1:7 «jamaətnin yetəqisi Hudaning ailisigə oqojidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtaq əməs...»**

— «baxbaxtaq» — grek tilida bu səz «xəhsiyətqi, mənəmənqi» degən mənیلərnimu öz iqigə alidu. **«harak-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi əməs...»**

— «nəpsaniyətqi» grek tilida «özini buləydiyəqan nəpsaniyətqilikkə berilgən» degən bir səz bilən ipadilinidu. Bu səzgə qarışanda, pul wə mal-dunyani qoqlixix insanni haram kilip buləydu. Bu tema toqrisida yənə «Luqa» 16:9-11 wə xu ayətlərdiki izahətlərnə wə «Luqa»diki «qoxumqə səz»imizdiki 16-bab toqruqluk «nahək dunyaoqa təwə boləqan mal-dunya» degən məzmunnə kərüng. ■ **1:7** Law. 10:9; Mat. 24:45; 1Kor. 4:1; Əf. 5:18; 1Tim. 3:3,15; 1Pet. 5:2. □ **1:8**

«bəlki mehmandost, sahawətlik, yaxhilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə özini tutuwaloqan boluxi lazim»

— grek tilida «sahawətlik, yaxhilikni səyidioqan» birlə səz bilən ipadilinidu. ■ **1:8** 1Tim. 3:2. □ **1:9** «u yənə saqlam təlim bilən rioqbat-təsəlli berix üqün wə qarxi qıkkuqilaroqa rəddiyə berix üqün...»

— «saqlam təlim» bolsa Pawlusning kəp ixlitidioqan ibarisi. Hudadin kəlgən təlim həkikət, toqra əlwəttə, u özini qəbul kiləqanlarda saq, saqlam rohiy həyatni hasil kilidu wə quwwətləydu.

hətniliklərdin qıqқанlar bar. □ ■

¹¹ Ularning aozini etix kerək; qünki ular haram dunyani dəp օgitixkə tegixlik bolmioqan təlimlərni օgitip, hətta pütün aililərni nabut qılmakta. □ ■

¹² Xulardin biri, yəni *Kret arilidikilərnin* օzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yaloqan səzləydioqanlar, wəhxiy həywanlar wə hurun toymaslardur» degən. □

¹³⁻¹⁴ Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üqün, xundakla Yəhudi y əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaloqan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulak salmasliki üqün ularni kattik əyibləp

□ **1:10 «... kixilərnin kənglini owlap ezitkuluk qilidioqan, օz beximqilik qilidioqan kəpligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qıqқанlar bar»** — «hətniliklərdin qıqқанlar» Yəhudiylar yaki əslidə Yəhudiylarning «sinagog»ioqa qobul qilinix üqün hətnə qobul qiloqanlarni kərsitidu. Bəzi alimlar «hətniliklər»ni hətnilikni qobul qilix kerək dəp təlim bərgənlərni kərsitidu, dəp qaraydu. Ləkin təwəndiki 11-ayətkə qarioqanda ularning hərtürlük ziyanlıq təlimliri bar idi. ■ **1:10** Ros. 15:1. □ **1:11 «ular haram dunyani dəp օgitixkə tegixlik bolmioqan təlimlərni օgitip, hətta pütün aililərni nabut qılmakta»** — «haram dunyani dəp»: — təlim (məyli toqra bolsun, natoqra bolsun) berixitiki məxsət dunyaoqa erixix bolsa bəribir haram ix bolidu, əlwəttə. ■ **1:11** Mat. 23:14; 2Tim. 3:6.

□ **1:12 «xulardin biri, yəni Kret arilidikilərnin օzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yaloqan səzləydioqanlar, wəhxiy həywanlar wə hurun toymaslardur» degən»** — Kretlik xair Epimenidis, miladiyədin ilgiri altinqi əsirdə yazoqan xeir. «hurun toymioqurlar» grek tilida «ləm-lüm axqazanlar» bilən ipadilinidu — demək, ularning axqazininin baxqa əzaliri yok ohxaydu.

agahländuroşin. □ ■

¹⁵ Pak kixilər üqün həmmə nərsə pak; lakin buloqanoşan napaklar wə etiқadsizlar üqün heqқandak nərsə pak əməstur. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu buloşinip kətkən. ■

¹⁶ Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang kilsimu, lakin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirginqliklər, heqgəp anglimaydioşanlar, heqқandak yahxi ixlarni qilixқа yarimaydioşanlardur.

2

Saqlam təlimgə layiқ yaxax

¹ Lakin sən bolsang saqlam təlimgə қandak uyoşun yaxaxni əgitixing kerək.

² Yaxanoşan ərlərgə, həoxyar, salmaq, təmkin, etiқadta, mehир-muhəbbəttə wə səwr-takəttə saqlam boluxni tapiloşin.

³ Xuningdək, yaxanoşan ayallaroşa yürүxturuxta ihlas-muқəddəslikkə layiқ boluxni, qeqimqilik qilmasliқni, haraq-xarabқа

□ **1:13-14 «xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həқikəttin qətnigənlər tokuwaloşan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə қulak salmasliқi üqün...»** — «Yəhudiy əpsanilər» toşruluk «Timotiyoşa (1)»diki «қoxumqə səz»imiz (1:4 wə 4:7-ayətlər üstidə tohtaloşinimiz)ni kərüng. **«...ularni қattik əyibləp agahländuroşin»** — «ularni» bolsa «Krettiki etiқadқilarni».

■ **1:13-14** Yəx. 29:13; Mat. 15:9; Kol. 2:22; 1Tim. 1:4; 4:7; 6:20.

■ **1:15** Mat. 15:11; 23:25; Ros. 10:15; Rim. 14:20,23.

berilməydiqan boluxni, gūzəl ixlarni əgətkūqilər boluxni tapilioqin. ■

⁴⁻⁵ Buning bilən ular yax ayallarqə ərlirigə kəyünūx, baliliriqə kəyünūx, salmaq bolux, pak bolux, əy ixlirini puhta kilix, mehriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni əgitələydu. Xundak bolqanda Hudaning səzi qarilanmaydu. ■

⁶ Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxka jek-
iligin.

⁷ Əzūngmu həmmə ixta gūzəl əməlliring bilən ularqə ūlgə bolqin; təlim bərginingdə pak-
diyanətlik, eqir-besik bolup, ■

⁸ heqkim kusur tapalmaydiqan, saqlam səzlərnə yətkūzgin; buning bilən, qarxi qikkuqilar biz toqruluk yaman gəp kilidiqan yərnə tapalmay hijil bolidu. ■

⁹ Qullarqə əz hojayinlirini həmmə ixta qanaətləndürüp ularqə boysunuxni əgətkin. Ular gəp yandurmay, ■

¹⁰ oqrilik qilmay, əzlirining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Qutkuzoquqimiz Hudaning təlimatioqə hər jəhəttin zinnət bolidu. □

¹¹ Qūnki Hudaning nijatni barlik insanlarqə elip kelidiqan mehīr-xəpkiti ayan boldi;

¹² u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-
həwəslirini rət kilip, hazırki zamanda salmaq,

■ **2:3** 1Tim. 2:9; 5:13; 1Pet. 3:3. ■ **2:4-5** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:22; Kol. 3:18; 1Pet. 3:1. ■ **2:7** 1Tim. 4:12; 1Pet. 5:3. ■ **2:8** 1Pet. 2:12,15; 3:16. ■ **2:9** Əf. 6:5; Kol. 3:22; 1Tim. 6:1, 2; 1Pet. 2:18. □ **2:10** «... əzlirining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun» — baxka birhil təjimişi: «... ular etiqadning hər jəhəttə yaxilikini kərsitip bərsun».

həkkaniy, ihlasmən həyatni ötküzüximiz bilən,

13 uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidioqanliqioğa bolqan mubarək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni əgitudu. □ ■

14 U bədəl töləp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kilix həmdə bizni Əzi üqün pak kilip, Əzigə mənsup bolqan, yahxi əməllərgə kizqin intilidioqan həlk kilixka biz üqün qurban boldi. □ ■

15 Barlik hokukungni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligin wə agahlanduroqin. Heqkim seni kəmsitmisun. ■

3

■ **2:12** Əf. 1:4. Kol. 1:22; 2Tim. 1:9; 1Yuha. 2:16. □ **2:13** «uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidioqanliqioğa bolqan mubarək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni əgitudu» — toluq 12-13-ayətning baxqa birhil təjimi: «...u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kilip, hazırki zamanda salmaq, həkkaniy, ihlasmən həyatni ötküzüxni əgitudu; xuning bilən biz buning bilən mubarək ümidimizning əməlgə exixini, yəni uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xəripining ayan kilinixini təlpünüp kütimiz». ■ **2:13** 1Kor. 1:7; Fil. 3:20.

□ **2:14** «U bədəl töləp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kilix həmdə bizni Əzi üqün pak kilip, əzigə mənsup bolqan, yahxi əməllərgə kizqin intilidioqan həlk kilixka biz üqün qurban boldi» — Təwrat, «Zəb.» 130:8, «Əz.» 37:23, «Qan.» 14:2ni kerüng. ■ **2:14** Gal. 1:4; 2:20; Əf. 2:10; 5:2; İbr. 9:14. ■ **2:15** 1Tim. 4:12.

Etikaqilar qilixka tegixlik ixlar

¹ *Jamaattikilerga* xuni əslitip turəinki, ular həkümranlarəqa wə həkükdarlarəqa boysunup, xularning sözini anglisun, hərқandaқ yahxi əməllərnı kılıxka təyyar tursun, ■

² heqkimning yaman gepini kilmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmmə adəmgə hər jəhəttə məminlik kərsətsun. □ ■

³ Qünki biz özimizmu əslidə nadan bolup, itaətsiz, azduruloqan, hərhil xəhwət-həwəslərnıng həm ləzzətlərnıng quli boləqan, rəzillik wə həsəthorluk iqidə yaxioqan, nəprətlik boləqan həm bir-birimizdin nəprətlinidioqanlardin iduk. ■

⁴ Birak Kutkuzoquqimiz Hudaning insanlarəqa boləqan mehrıbanlıkı wə mehrı-muhəbbiti ayan boluxi bilən,

⁵ (əzimizning qandaktur həkkanıy əməllirimiz bilən əməs, bəlki Uning rəhım-xəpkıti bilən) yengidin tuquluxta yuyuxliri wə Mukəddəs

■ **3:1** Rim. 13:1, 3-7; 1Pet. 2:13. □ **3:2** «**heqkimning yaman gepini kilmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmmə adəmgə hər jəhəttə məminlik kərsətsun**» — Təwrat-Injilda «məminlik»ning nemə mənisi barlıkı toqruluk «Kolossidikilərgə»diki «qoxumqə sız»imizni (3:12 üstidə tohtaloqimizni) kəring. ■ **3:2** Fil. 4:5; 2Tim. 2:24,25. ■ **3:3** 1Kor. 6:11; Əf. 2:1; Kol. 3:7; 1Pet. 4:3.

Rohta yengilixi arkilik U bizni kutkuzdi; □ ■

⁶ bu Rohni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkilik wujudimizoğa mol quydi. ■

⁷ Bu arkilik, Hudaning mehır-xəpkiti bilən həkkaniy kilinip, mənggülük həyatğa erixix ümidini tutқан mirashorlar bolduq.

⁸ Bu sözlər ixənqliktur wə bu həkikətlərnı alahidə təkıtlıxıngni tələp kılımən. Xundaq kılöıııngda, Hudağa etıkad kılöıanlar özlırını yahxi əməllərnı kılıxqa berılıxkə kəngül bəlıdu. Bu ıxlar insanlar üqün güzəl wə paydılıq.

⁹ Bırak əhmıkanə munazırılər, nəsəbnamılərdıki *kıruk gəplər*, jedəl-majralar, Təwrat kanunıoğa munasıwətlik talax-tartıxlardın özüngni neri tutkıın; qünki bular paydısız wə bımənilıktur. ■

¹⁰ Arıoğa bəlgünqılık kılöıuqi adəmni bolsa bı-ıkkı kətim aghılduroğandıın keyın unıng bilən bolöıan bardı-kəldını üziwət; □ ■

¹¹ qünki bundaq adəmni həkikətın qətnıdı, gu-

□ **3:5** «... **Yengidin tuöuluxta yuyxlırı wə Mukəddəs Rohta yengilixi arkilik U bizni kutkuzdı**» — «yengidin tuöuluxta yuyxlırı» grek tilıda «yengidin tuöuluxtıki «das süyi»». Təwrat dəwrıdıkı zamanlarda kahınlar ıbadəthanıda Hudağa yekınlıxıx üqün pütkül tənlırını qong das («dengız») ıqıdə yuyuxı kerək ıdı. Bu yərdə tən əzalırını yuyux əməs, adəmning pütkül rohıning yuyunıxı kərsıtılıdu, əlwəttə. ■ **3:5** Ros. 15:11; Rim. 3:20, 28; 4:2, 6; 9:11; 11:6; Gal. 2:16; Əf. 1:4; 2:4, 9; 2Tim. 1:9. ■ **3:6** Əz. 36:25. ■ **3:9** 1Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14. □ **3:10** «**Arıoğa bəlgünqılık kılöıuqi adəmni bolsa bı-ıkkı kətim aghılduroğandıın keyın unıng bilən bolöıan bardı-kəldını üziwət**» — «arıoğa bəlgünqılık kılöıuqi adəm» jamaətnı (bəlkım adəmni azdurıdıoğan təlım bılən) bəlməkqi bolıdu. ■ **3:10** Mat. 18:17; Rim. 16:17; 2Tes. 3:6; 2Tim. 3:5; 2Yuha. 10.

nah sadir kiliwatidu, xundaqla özini özi jazaqla məhkum qilqlan döp bilisən.

Ahirki söz

¹² Artemasni yaki Tikikusni sanga mangdurolanda, mumkin kədar tezlək Nikopolis xəhirigə mening yenimoqla kəlgin, qunki u yərdə kixlimakqi boluwatimən. ■

¹³ Adwokat Zenas bilən Apollosning səpirigə kəngül bөлüp himmitingning bariqlə uzatqin; kəm-kütiliri bolsa, ularning həjitidin qıqqin. ■

¹⁴ Bizning kowmimiz mewisiz qalmasıqlı üqün həjətmənlərgə yərdəm kilip, əzlirini güzəl əməllərnı kilixqa beqlixlaxni əgənsun.

¹⁵ Yenimdikilərnıng həmmisidin sanga salam. Etikadta bizni səyidiqlarqla salam eyt. Məhir-xəpkət həmminglarqla yar bolqlay!

■ **3:12** Ros. 20:4; Əf. 6:21; 2Tim. 4:12. ■ **3:13** Ros. 18:24; 1Kor. 1:12.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5